

FATOS ARAPI

SHTIGJE

Poetike

BIBLIOTEKA

BH-7
A73

TIRANE, 1962

891983-1

85H-1.

773

FATOS ARAPI

BIBLIO

GJIKOVARSKIP

SHTETE III

~~32289~~

11366

SHTIGJE POETIKE

N. SH. BOTIMEVE «NAIM FRASHËRI»
TIRANË, 1962

1-47
54

3588
1936

SHIGLE BOETIKE

1936

NETË NËN ARMIKUN

Ju pat lindur nëna për një bot' të ré...

Populli

Ju u nisët të rinj, nëpër shtigje ëndrash të reja.
Na përshëndetët me një shprehje, që s'e njihnim
gjer aherë:

«Vdekje fashizmit». Në buzët tona ju shuat em a
të vjetër e prapë të rinj. të porsa lind ur të tjerë:
Qaf' Pëllumbi, Patos, Mallakastër, Martanesh.

Ju ndezët zjarret e rinj të alarmeve të reja që
vinin.

Atdheut i dolët përpara me fytyrën e dëshëruar
të së ardhmes.

I pëshpëritët fjalë dashurish, që s'i kish dëgjuar,
s'i dinte.

Fjalë dashurish për njerinë.

Dhe, si dashuri e vërtetë, mbetet të rinj.

C O P R I F U O C O

Hapat e patrullës godasin në trupin e metaltë të natës.

Gjer në tokë krrusen e rrasen shtëpiat përdhese.

Mendimet lëvizin në koka të njerëzve

dhe thërmohen pastaj pëshpërime nga buzët e vura rreth vatrës.

Kjo orë vjen e ngarkuar me zjarr dhe hekur.

Si një xhandar i egër qëndron para dyerve të shtëpisë.

Pyet veten: «përse të hapura?» —

Dhe si përgjigje tund kokën, helmetën.

Dhe si kërcënim i metaltë patrullon errësirës.

Dyert mbeten të hapura:

mund të hyjë nër' to liria ilegale e Shqipërisë.

R O B È R I T

Gjysëmehëna e ngrënë, si një fjalë thënë përgjysëm.
Mamareja e vjetër, si një mendim turk.
Në hajatin e heshtur-heshtin robërit e luftës.
Në qafa t'italianëve - një zinxhir edhe kryq,
apo një madonë që na sheh si me turp.
Me thonjt e fëlliqur
robërit kruajnë mjekrat e trasha...
Dhe shikojnë lart gjysëmehënë e ngrysur,
veten e tyre, ne krahor Jesu Krishti...

Shqipëria partizane patrullon përjashta.

DRASHOVICA

---

1. Nata shkon shaluar mbi kurriz të maleve.
Nata sqqipëtare,
nata partizane
nata e ngarkuar me klithma t'alarmeve.

Nata shkon shaluar mbi kurriz të maleve.

Nëpër trup të saj kollonat gjermane
kacaviren, ngjiten;
skuatrat partizane
i presin si thikë.

Nata shkon shaluar mbi kurriz të maleve..
Nata e ngarkuar me klithma t'alarmeve.

2. Prap sulen drejt nesh mendimet e egra.
Helmetat prej hekuri ngjeshur përmbi vetulla.
Në duart e veta
mbajnë bajoneta.
Me çizme të rënda.
Evropa u tkurr nënë ato çizme
dhe nën gozhdat-dhëmbë, për të tyret ëndra.

Me gjak të lirive duart kanë lyer
dhe shikojnë agimet mes kryqe h të thyer,
Po vijnë drejt nesh mendimet e egra...

3. Tri pushkë një bombë! 1)
Tri pushkë një bombë!

Përmbi Drashovicë nata dha kushtrimin
Dhe në qiellin tonë
hënën rreh si gong.

4. Brofën gjith në këmbë ëndrat partizane
Mbi kondak të pushkës
kishin pshtetur kryet - merrnin një sy gjumë.
Ëndrat partizane...
Nëpër shtigjet tona të lodhura shumë.

U gjendën në këmbë këngët partizane.
Kapëzat me yje i ngjeshën mbi sy.
Këngët partizane...
Pararoje trime përherë ndër alarme.

5. Oh! moj Drashovicë.
Trup me trup përleshën
jo lebër e fricë,
Kryqëzat e thyer
dhe yjet e kuq
fytas janë mbërthyer

Dorë e çuditëshme kjo e historisë:
sonte hedh me grushta përmbi Drashovicë
dhe kryqet e thyer dhe yjet e kuq.

Dhe ndeshen këtu:
Shqipërizë e vogël; - nazizmi qikllop;
bujku i revoltuar-junker i krekosur.
revolucion i trim
reaksion' i xhindosur.

---

1) Sinjali i alarmeve partizane.

II

1. Një risk të hollë qielli kemi përmbi krye.
Netëve mbi ne - vetëm një grusht yje;
Këtu tek kjo grykë netët vijnë me sulme.
Nëpër agullime fillojnë kundrasulme.

Dhe përshkojnë plumbat, ashtu, nëpër trup
dhe urrejtjen tonë
dhe dashurinë tonë.
I përshkojnë plumbat, ashtu, nëpër trup.

2. Nëpër trup kanë prerë
plumbat këtë herë
këtë kryq të thyer.
More kryq i thyer me fytyrë nieri:
dokumentat thonë ke emrin Valter.
More kryq i thyer me emrin Valter!

Ti ishe që brodhe i pirë Parizit,
pe vallen kankan në «Foli Berzher»
edhe pastaj shkove e vrave Peri-në? 1)

More kryq i thyer dhe ti paske gjak.
Gjak kishin liritë.
gjak kishin dhe këngët,
ëndrat që vrave rrugve — kishin gjak.

3. Porsi sy të egiër, netët po i nresin
drita prozhektorësh; kryqëzohen, thyhen
nënër trup të netëve drita prozhektorësh.
Nën rrymat e tyre
sulen nartizanët, kapërxejn' llogoresh

---

1) Gabriel Peri — antar i K.Q. të P. K. Franceze push-
katuar nga nazistët gjermanë.

Plumbat i kafshojnë; plumbat po i grijnë
ashtu copëz-copëz.
Si vetë këto ditë,
si vetë këto netë
grirë e bërë fërtele
nga mijra gryk' pushkësh, topash, mitrolozash.

Kollitet, si plak
i regjur ndër luftra, mitrolozi «Sharc».
Si ulkonjat dimrit enden autobлиндat.
Dhe mbi kryet tona si shpend' ugruzeza,
aeroplanat hedhin hiet që nga lart.
Hej! mor qiell budallë!
Herët kësaj vjeshte
nise dallëndyshet
për Arabistan.
Dhe solle me vdekien tonë të ngarkuar,
«Stukas»-it gjermanë.
Përmbi kryet tona «Stukas»-it i mban,

Ashtu!

Mitrolozin e pështet mbi zverq
Shqipëri paruzane, qiellin qëllo!
Gri edhe conto
dhe zemrën e ngrysur të qiellit vetë.

III

1. Ku shkoni xhixhi!? Ku shkoni xhixhi!?
— Po u vijnë krahë — djemt' e nënave.
— Armiku qëllon — kërcëni xhixhi!
— Le të qëlloj qeni — djemt' e nënave.

Korbë Drashovicë.
Shamizeza lidhur, labja Drashovicë.

- Ismetin e vranë, 1)
- Vdekja është kaq pranë
sa, po zgjati dorën, një nga një na prek.
- Ulu! mortaja godet...
- Si një misernike e verdhë kjo hënë.
- Mos na kujto bukën!
- Nga uria toka lëkundet nën këmbë...

3. Me vlagë të vjeshtës
tokën e punojmë.
Dhe ti, Drashovicë, tani mund të ishe
ar' e bukës sonë.

Po në gji të dheut farë nuk po hedhim.
Me dashuritë tona, Drashovicë, të mbjellim.

Dashuritë e bukura — 19 vjeçare.
Dashuritë e dhëmsitura — 19 vjeçare.
Dashuritë që vdesin
ndër sulme si njerzit.

IV

1. Ditët rrokin netët, netët rrokin ditët.
Sulm e kundrasulme partizanët hidhen,
sulm e kundrasu'me nazistët vërviten.
Nëpër brinja priten...

Nga era e gjakut
tërbohet armiku,
porsi dem i egër në një kasaphanë.

---

1) Ismet Çakërri, dëshmor i luftës Nac. Çlirimtare.

Çfarë? Popujt e vegjël?
Popujt janë liri,
janë stuhi lirie.
dhe liritë kanë
gjak - një oqean.

Mbyten armiqt tanë
nëpër gjak lirie...

Netëve mbi ne — vetëm një grusht yje.

Korbë Drashovicë.
Shamizeza lidhur, labja Drashovicë.

2. Njëzet ditë me radhë
toka po lëngon; nën flagë të hekurit
që shkriu në Rur.

20 ditë me radhë
ëndërat e mia,
nëpër pozicione nuk e mbyllën synë.

Dashurit' e mia
fytyrë drobitur, e mjekër parruar,
nëpër pozicione agimet i presin.

20 ditë me radhë...

Këtu te kjo grykë
me vetë qikllopin,
që hante liritë, gllabëronte kombet,
ndeshet Shqipëria, ashtu, trup me trup.

LIRIKA QYTETARE

M B R È M È I K I S H A M I Q

Mbrëmë i kisha miq dhe me mua fjetën
revolucionet e ardhshme, republikat e reja proletare;
hidrocentralet ndërkombëtare dhe universitetet,
udhëtimet e largëta, pafund ndërplanetare.

Mbrëmë i kisha miq dhe me mua fjetën
yjet e panjohur, të paemërtat planete;
dashuritë e reja - të rejat shqetësime,
sulmet e këngëve të reja - të rejat mendime.

U mblodhëm të gjithë në këtë dhomë.

Duke pirë çaj u fjalosëm gjer vonë.

Dhe pastaj së bashku, ashtu siç qemë,
në shtratin tim të vogël, pranë njeri-tjetrit,
ramë të flemë.

V A R G J E

Mbi maja të këmbëve
nuk hyra në pallat të poetve
dhe as që më shkoi në mendje
duart t'i shtrinja mbi kurora dafinash mes gjetheve
Shëmbëllej me një anije
që ka për udhërrëfënjes yjet
dhe yjet në dete të hapur i ndjek.
I rash' pas yllit të lirisë së popujve,
i rash' pas yllit të drejtësisë së popujve,
dhe vahu më nxori këtu, në pallat të poetëve, në
breg...

Sjell me vete erën e kripur të detit të Vlorës,
vij me këmbë të plasura nëpër jalli;
në ballë duken blanat që kamxhiku i kohës
më rrahu mé furi.

Sjell kujtimin e Shyqyri Alimerkos,
në dorë kam pushkën e Fejzo Gjmomemës
dhe jam i çuditshëm: dua ato
t'i fus në pallat të mermertë të poetve.

KU NISI FËMINIA JONË...

Ku nisi fëminia jonë
ju do të gjeni gjurmëzat e këmbëve
nëpër guriçka të çara gjithmonë.

Ku nisi fëminia jonë
ngrihet një pyll i dëndur bajonetash,
Dhe njerëzit e huaj me helmëta,
të egjër, nënë vetull na shikojnë.

Po nëpër bango shkruajnë gishtrinjt:
«Të mirë u pafshim në Shqipërinë e lirë!»

Ku nisi fëminia jonë
jeta nuk është gazetë e përditshme
që e palos në xhep, kur shkon shëtitje.
Jeta të fton në lodra të çuditshme:
në male mund të rrish pa bukë dhjetë ditë
dhe që ta shuash urinë, drejt nga gjitë,
ashtu... si keci... mund t'i thithësh dhitë.

Ku nisi fëminia jonë
këngët marshojnë para luftëtarve,
si bubullima përpara tufaneve.

Ku nisi fëminia jonë,
Atdheu ka një bukuri të dhimbshme:
shokët..., dëshmorët..., bjenë radhë, radhë...

A kini parë ju shokë të vrarë?
Shokët e fëminisë të vrarë i keni parë?
Sa gjëra sot nuk mundem t'ju thom, —
Kërkojini,
ku nisi fëminia jonë.

BREZAVE QË VINË

Un' jam këtu, mes ushtarëve të thjeshtë.
Si drunjt e pyllit gjithë na mbulon
ngjyra e gjelbër e kapotës së leshtë.
E kush ushtarët në marshim dallon?
Në krah' të gjithë hedhin një dyfek.
Në brez shtrëngojnë vezmet me fyshekë,
dhe kur marshojnë, në një hap marshojnë;
dhe kur këndojnë, një këngë këndojnë.
Me ju po flet sot një ushtar i thjeshtë:
Kur rroka pushkën qesh dymbëdhjetë vjeç.
Me këmbët zbathur, plasur vija-vija,
i thjeshtë, i mitur, si vet Shqipërija,
«Revolucioni» ishte fjalë e madhe,
ahere dinja vetëm fjalën çetë
edhe që çetat luftonin në male...
Po shumë shpejt e pata kuptuar
që çeta jon' në bark t'revolucionit
lëvizte, si në pyll bish' e urtuar.

Revolucioni... si t'jua shpjegoj?
N'revolucion gjithçka fytyrë ndrron.
Në një varg kënge ti ndjen në çdo çast
si frymë marrin jet' e vdekje bashkë.
N'revolucion çdo zemër është' në flakë.
Revolucioni nuk njihet kurrë mëshirë, —
kush lyp mëshirë, bëhet qesharak!

Po unë edhe tani jam ushtar,
se duhet që ta mbrojm' revolucionin.
Revolucioni është' urdhër' i historisë,
mbi supe tona gjith botën të ngremë
e nëpër shekuj përpara të çajmë;
revolucioni - janë ëndrat e njerzisë
që n'mijra ngjyra e drita shkëlqejnë;
n'revolucion të gjithë janë të çuditshëm:
dhe më i vogli mendon për brezat,
për njerzit që vijnë —
revolucioni është' I Janari
i botës son' të madhe që lind.

Prandaj qesh... u shikoj dhe qesh..
Po vini ju të bukur, të gëzuar,
si dielli pranveror në të aguar.
Pa e dëgjoj tani dhe këngën tuaj!
Pa e dëgjoj tani dhe hapin tuaj.
Vini ashtu, siç u kam ëndëruar:
të qeshur, të shëndoshë; gjithë dritë.
Në zemrën tuaj të pastër e të dlirtë
shkëlqeka drejtësia pa mbarim.
Dhe bini ju shpesh herë në mendim
për ditt' e mia e për fatin tim.
E nëpër skena ngado po kërkoni
sërish në botë ju të më krijoni.
Vetëm nuk mundni, dot nuk e kuptoni
se si mbi borë dhe kallkanet - hej
gishtrinjt e ngrirë të këmbës hidhnja tej.

Të gjitha këto s'kanë rëndësi.
Ju vetëm asnjëherë mos harroni:
si një lisi të madh, revolucionit
përmbi çdo degë i rrinin gemb e gjethe
me pushkë në dorë, ushtarët e thjeshtë,
njerëzit e thjeshtë...

BIBLIOTEKË E SHKËRTIMIT
E JERIKOSTEP

~~82784~~
11360

L I R I S Ë

A të kujtohet ty
si nëpër sulme, Liri, të kërkonim?
Jo, s'të kërkonim! — Në ty të krijonim
në çdo pikë gjaku e zemër njerzore,
në djersë të ballit e duart puntore,
në dhimbjet tona edhe në gëzimet,
në këngët tona edhe në mejtimet...
Se donim të takoheshim, Liri:
në sytë e kaltër të vashave tona,
në rrug' plot dritë dhe në bulevardë,
ndër netët mesdhetare nëpër parqe,
ndër vargje vjershash edhe nëpër shkronja, —
se ne, Liri, me ty u dashuruam;
për jetë u dashuruam.

SI ERDHI TEK NE SHEKULLI XX

Shekulli XX-të

shkonte ngado mes dritash elektrike e gjëmime
motorash
me një libër dhe fletore të vogël shënimesh në xhep.
Por tek ne autostrada të gjëra nuk kishte.

Dhe shekulli XX-të,
që s'i njihte huqet e maleve tona, të kalonte këtej
s'e kish lehtë.

Ahere «Çeta Plakë» vendosi e dërgoi korierin
ta gjejë nëpër botë shekullin tonë dhe tek ne ta bjeri.
U nis luftëtari partizan.

Nëpër shtigje të përgjakura të maleve tona e udhë-
hoqi e mori...

Dhe ne për herë të parë shekullin e XX-të e pamë,
kur sulmonte Drashovicës zorrëthatë e gjerdanin me
morra,

K U B Ë S

Në përvjetorin e revolucionit.

Kubë! Kubë!

Shikoj këtë kupë
të kaltër të qiellit shqiptar
dhe dorën e ngrë: yjet i shtyj,
të vinë, të mblidhen, të digjen
dhe yjet e mia
të gjithë mbi ty.
Që mbi qiellin tënd
të shkëlqejnë dhe yjet e qiellit tim, —
me dorë po i shtyj.

ERDHËN POETËT HAMENJ

Erdhën poetët hamenj.

Shqipëria e koha i kanë ngarkuar
me kërcitjet e dhëmbëve të partizanve që s'flenë,
nëpër netë thëllimesh, me pushkë në duar;
(partizanët - statuja lirie në sfond të vjetve që
shkuan.)

me dy ditë të kuqe në krahor
të atdheut - 28 e 29 Nëndor;
me trishtimet e vjeshtës, që na bëjnë kaq njerëzorë;
me krisjet e shekujve, drejtësitë e revolucioneve;
me shkrepëtimat... dritat.: me të gjitha zjarret
e gjithë yjeve, që ndrijnë në botë të madhe;
me gjithë fytyrat e dashurive njerëzore,
dashurive të mençme, që kudo horizonteve
edhe kur flenë,

prapë rrinë zgjuar.

Erdhën poetët hamenj. —

Shqipëria i ka ngarkuar.

PSE ERDHA NË JETË...

Un' nuk erdha në jetë që të lus perënditë;
që profetët e mykur mësonjës t'i kem;
që duke biseduar të pyes: a u mërzite?.
dhe i qetë në shtrate të lëçit pasdite,
nëpër vargje budallë, poetët budallenj.
Un' nuk erdha në jetë që të flé, kur s'më flihet:
dhe mendja edhe zemra dhe shpirti të më flenë.
Un' erdha që çdo cast i ngarkuar të jem
me barrën e mendimit; un' erdha t'i blatoj
këngë të gëzuara mejtimit të lirë,
së vetë më e madhja bukuri në jetë
është madhështia e mejtimit të lirë.
Un' erdha të kuptoj
që jeta është e bukur, e madhe sa shpesh herë;
në madhësinë e saj gëzim e frikë ndjejmë.

8 V A R G J E

Mbi supe - një këmishë e hollë.
Të pastra të jenë këpucët.
Mendim i kthjelltë në kokë:
Liri për gjith njerzit e bukë.
Jeta është e thjeshtë.
(Shkëlqimet s'vlejnë asgjë.)
Dhe për ta kuptuar këtë
mjafton vetëm njeri të jesh.

PEJZAZH

NË LLOGARA

Si kollona gjigande lëshohen gjer lartë
trungjet e pishave qindravjeçare nëpër natë.
Mbi kurorat e tyre ndër maja, si mbi kapitele,
pështeten, tavane të botës së ëndrave, këta qieje.
Sonte do flemë,
nën këto kollona e kapitele,
që mbajnë të mos bjenë,
të mos rrokullisen mbi né këto ëndra e qieje.

DITË VJESHTE

Qiejt e vjeshtës ranë
ndër asfalte prej shiut të larë.
Si një perëndi po eci
mbi copra të bardha resh,
mbi copra të kristalta të qiejve shqiptare.

MBRËMJE

U ulën qiejt e Ballkanit
me yje të mëdhenj —
u pshtetën:
ndër maja malesh mti këhtjella,
përmbi kupola Bizantine,
mbi shtylla minare-xhamish.
Ndër muzgje qiejt e Ballkanit
me yje të mëdhenj, u pshtetën
mbi blloqe hiesh mesjetare. —
që të dëgjojnë prej tokës sime
pëshprima dashurish
moderne.

LIRIKA DASHURIE

SI TË HARROVA TY...

T. G.

A i ke parë ti mbledhsit e ullijve?
Duarbuavitur qëmtojnë ndër thëllime,
nëpër baltë e shi, ullijtë që kanë rënë, —
krrusur përmbi tokë mbledhsit e ullijve...
Ashtu unë mblodha qetësira netësh;
ditë të verdha vjeshte; një emër shqiptar:
Margarita Tutulani, ndër gjëmime vjetësh
një epitaf i dhëmshur: «Partizan pa emër»;
në një gjurmë njeriu një kothere bukë,
nën' të paska mbirë një mendim i bukur;
ja dhe fjala paqë, si kordele e bardhë
mbi flokë fëmijsht...

Ato duke mbledhur, si mbledhin ullijtë: —
një kokërr këtu... një kokërr aty...
Veten e harrova... të harrova ty.

MË MORI MALLI...

Më mori malli për flokët e verdhë,
që binin, mbulonin supet e bardhë e të rrumbullaktë,
që binin mbulonin gjinjt e ngrohtë,
thua sikur
sekrete të shenjta do të më fshihnin,
sekrete që shikimi im do t'i ç'shenjtëronte.
Më mori malli për sytë e kaltër,
dua të çlodhem në kaltërsinë e tyre....

II

Vërtet, dikur qëndruam afër njëri - tjetrit
më afër se unë me mendimet e mia tani.
Vërtet kam përshkuar gishtrinjt
nëpër flokët e verdhë
dhe kam ndjerë
nëpër mollza të gishtrinjtve fëshfërimat e flokëve
të tu, —
melodi të përzjera dashurish të turbullta
dhe kam prekur me dorë shtatin tënd —
qipariz i gjelbër pasionesh të bukura?

DUKE TË PRITUR TY...

Duke të pritur ty, në kapotën e trishtimit i
mbështjell,
dëgjova të shkrepurit e yjeve që bridhnin,
të shkrepurit e yjeve që rendnin nëpër qiell.
Si ushtarët nëpër fushën e luftës kur sulmonin,
përhapeshin yjet nëpër fushë qiellore.
zinin vendet dhe ndrironin.
Duke të pritur ty, në kapotën e trishtimit i mbësht-
tjell,
takat e tua s'i dëgjova,
dëgjova të shkrepurit e yjeve nëpër qiell.

KEMI SHUMË KALTËRSIRA...

Kemi shumë kaltësira qiellore
që me duar dashurish
duhet t'i afrojmë pranë vetes;
kemi shumë mendime njerzore
që bredhin nëpër turmën e përditshme
dhe që duhet t'i mësojmë si nxënës;
kemi shumë trishtime
që duhet t'i shkullim prej zemrës.
Dhe shumë fjalë që na mbetën për gjysëm
e dot nuk i thamë
kemi për t'i thënë njeri - tjetrit.

EDHE SONTE...

Edhe sonte në kurrizin e rruzullit
do të gjejmë një copë vend
ku të ulet dashuria jonë.
Edhe sonte, në çeturin e qiellit
do të kërkojmë yllin,
që i panevojshëm, mbi kokë na ndriçon.
Dhe diçka të gezueshme,
për t'i thënë njeri-tjetrit, do të gjejmë edhe
sonte...

TI DO VISH...

Ti do vish, e dashur, — si s'do vish?
Kur e di se unë ty të pres
duke ndjer' frymëmarrjen e vet mbrëmjes,
duke ndjer' frymëmarrjen e vet pritjes,
duke ndjer' frymëmarrjen e vetmisë.
Ti do vish, e dashur, si s'do vish?
Kur e di që unë po të mundnja,
rreth vetvetes rruzullin do vërtitnja,
si një portokall' në dorën time, —
të rrjedhë koha shpejt
e ti të vish...

N Ë V E T M I...

Vetmia thotë: pi! se dashuria
dhe këtë kupë e mbushi për ty
me trishtimin që ajo prapë s'erdhi,
përzjer me mushtin e frikës meskine.
Në këtë kupë dashuria derdhi
hiet e kishës së vjetër bizantine,
hiet e minaresë mesjetare, —
Atyreve iu tremb...

E tek ty s'erdhi.

Dhe un' kthei kupën gjithë të përzjerë
me aromat e flokut tënd të verdhë.

MOS PRIT

Mos prit, nuk vi më në takim. —
Më kotë mos më prit.
Ndër kalimtarë me padurim
shikimin mos vërvit.
Ti vet ma preve: Lamtumirë!
Eh, lamtumirë, pra.
Mbi né-e kaltra hapësirë,
nën' të-plot rrugë ka.

A K U A R E L

Copra të kaltra qielli, copra të bardha resh.
Në këtë sfond të gëzueshëm, ti u vendose tani,
Kapa vizionin tënd... e qesh e s'kuptoj pse qesh:
flokët pëshprima të verdha derdhin mantelit të zi
që mbulon supet e dobta të **ktij takimi të varfër.**
Ulet... e në sytë e tu veten sheh qielli i largët.
Mes kornizash qerpikësh ti m'i prure kaq afër
retë e bardha të qiellit, sfondet e tija të kaltër, —
tërë dashurinë time mbyllur në këtë kuadër.

N Ë P A R K

Në trup të natës hie nëpër hie
duken e zduken forma dashurie,
duken e zhduken siluheta té holla.
Tungjatjetani! —

o dashuri të njoma.

Tungjatjetani! —

çaste pafajësie.

Dehur nga mushti pëshpërimeve tuaja —
mes jush, — duken e zhduken vet si hie,
si siluhetë e hollë dashurie.

MILIONA DASHURI...

Miliona dashuri po nisen ndër takime.
Të gjitha kanë qëndruar përpara pasqyrës.
Shtrëngojnë me gishtrinjt e gjat' pincat e mprehta.
E me durim qëmtojnë qerpikë dhe vetulla.
E me kujdes i lyejnë buzët e fytyrën.

Miliona dashuri u nisën në takime.

Po ecin përmbi taka të holla e të shpejta.
Dëgjoni trokëllimën e rrëmbyer të tyre?
Nën trokëllimat-ritme të këmbëve të lehta,
me një gëzim të kthjelltë, drejt dashurisë rend jeta;
që kur s'qe aq e mençme, —
sa kur shkoi në takime.

I HODHA SYTË NGA LINDJA

I

I hodha sytë nga lindja: ja, qielli i Bullgarisë!
sa kujtime të mia nënë të po flenë.
Dhe vetëm një rri zgjuar:

vitet që vinë e venë
me dor' të fshehtë lëndojnë dhimbjen e dashurisë...

A je ajo që ishe? Ajo që që më parë?
Në cep të buzës qeshjen, pas kaq vjetësh ndarë,
s'ta lëndoi malli? Nën të zezën qepallë
gëzimi fëminor çkujdesur po përgjon?
A je kush që më parë?

Të kujtova ty dhe Bullgarinë kujtoj.
Si mundem të ndaj ty nga Bullgarija?
Bullgarija ja: një baluk breton
mbi dy sy të kaltër, gazmor si fëmija.

II

Bullgarija ja: një natë me yje
nën degza të trishtme të shelgut shator.
Tani ëndëro dhe kupto: ku je,
me ty, edhe qiejt lartë ëndërojnë.

Një copë ré é bardhë në qiell kaltërosh.
Rreth studentë e shokë lartë në Vitosh,
Unë kokë-pështetur te gung e një pishe
shikoj i habitur: ja, një studentesh'
me sy kureshtar avitet e qesh...
A s'është Bullgarija ajo që po qesh?

III

Pa do thonë kritikët:

ku jan' Karaxhat dhe Haxhi Dimitrët,
ku janë bullgarët e mëdhenj që vdiqën?
Ç'është kjo: Bullgari!?!.. Ku është Botiovi,
ku Kristo Smirnenski edhe Vapcarovi?

Nën perçen hajdute të zezë, të verdhë
mos gjaku bullgar më bukur u derdh
se nënë baluken ton' alla-lezherë?

Mos vallë ne studentët, që ckujdesur qeshim,
për lirinë e shenjtë nuk ditëm të vdesim?

IV

Dhe prap Bullgarija — një shikim çapkën
tek pisha e gielbër në muzoun me hënë.
Shiko: mbi Vitoshë qiejt tani ulen
dhe mbi kryet tona po zmadhohen yjet...

Sidoqoftë, vargjet thuren keq a mirë,
ti vetëm kupto si për Bullgarinë
ëndëron nga larg një zemër e dliërë.

V

Kujtoj Bullgarinë dhe të kujtoj ty.
Po—më thua—ç'vlejnë kujtimet tani?
Fytyra të zbeta të ditve që shkuan,
pjellin e ushqejnë mendim të trishtuar.
Gjithçka erdh e iku si ëndër e brishtë...
O zot! Kur mendoj
dridhem e tmerohem: koha po ma prish
dhe vizionin e saj e po e mjergullon...

VARGJE PËR HALIDËN

Nata me duar të lehta
solli gjumin e ëmbël.
Qerpikët mbylli e lodhur bota. Tani po flé.
Heshtje mbi tokë edhe në qiell heshtje mbi në.

Huuu! Sa e madhe dhe e pafundme
në këtë heshtje është gjithësia!

Ti pse u trëmbe, pse me nxitim
kryet pështete në gjoksin tim,
sytë i mbylle e porsi fëmijë,
kur pranë ndjeve ngrohtësinë time, qeshe Halidë?

Oh! Sa e madhe dhe e pafundme
n'heshtie të natës është gjithësia!
Dhe më bashkon me botë të gëzueshme
flokun yt që shpupuritët ndër duart e mia.

Flokun yt po shpupuritët ndër duart e mia
e unë mendoj si iku ajo... rinia jonë.
Erdhi dhe iku gjithë në një çast.
Me gisht të bukur kupën qiellore
na e tregoi, ku ré e bardhëz
po fluturonte. Dhe në gjith gaz
ngulëm shikimin ndër kaltërsira...

Po, përnjëherësh shkrepën stuhirat!
Ahëre shpejtë,
gjithçka që dukej aqë e shenjtë
edhe e dhimsur—jeta tej hodhi...

Në çamë stuhitë porsi alqionet
dhe s'patëm kohë as ta kuptonim,
që porsi reja e bardh' guthmonë
më tej largohesh e ikte ajo,
rinia jonë...

Dielli lind e perëndon.
Vjen pranvera e pastaj ikën.
Dje që e gjelbër, po sot zverdhon
gjethja e vogël. Tufanet frynë
dhe e rrëmbyen në gji të vet.
Do ikim shpejt...
Dhe të trishtohesh s'paska kuptim,
as kohë ka-bota po pret
e dëgjon ajo:
thuaj të gjitha ç'ke për të thënë
shkurt edhe qart; mbi tokën-mëmë
shkel i gëzuar dhe ashtu-shko!

Ndofta, s'po them asgjë të ré.
Por kaq të vjetra janë madhështore.
Ja, shekuj e shekuj fjete nën dhé
kjo perëndeshë, kjo permendore,
edhe u ngrit sot më e ré.
Thuam-Halidë—
valët e detit, erërat e qiellit
erërat, që lart puthen, pushtohen
dhe përmes puthjesh lindin stuhitë,

janë të vjetra apo të reja?
Mijëra vjetë ndenji nën dhé
kjo Afërditë, që sot me né
heshtur flet me gjuhë kaq të ré.

Shkoj nëpër rrugë të porsa çelura
dhe fishkëllej ndër buzë tani
këngët e mia që askush nuk i njeh...
Bota për mua gjithmon a s'qe
hymn i triumfit të saj të ri?

Eci ndër rrugë të porsa çelura.

II

Ngado të ecim
prapë mbi ëndra do shkelim,
përmbi mendime që kanë vdekur,
a duhet të vdesin, - do shkelim,

Pra, mos u çudit, që këmba mbi dhé
përçiku dhe shkundi urtësinë e vjetër.
U zgjua ajo tani më e ré
dhe më e bukur se kurdoherë tjetër.
Dhe gëzohet urtësia e vjetër, kur sheh
mendimin e ri që porsa lindi
mbi ballin tonë e në buzë-këngën e ré.

Mos u çudit! Në rrugët e jetës,
si mbi asfalt, pa u lodhur shtrojnë
ëndrat, mendimet e tyre njerzit...
Dhe né përmbi 'to - Halidë - tani shkojmë.

Ecim mbi ëndra që kanë vdekur,
a duhet të vdesin... Atë qëndro!
Në këtë çast e di ç'kanë shkelur
këmbët e tua? A e di ti
reliket e kujt tani po themon?
Shoh nëpër shekuj si milionë
njerëz të zbathur e pa këmishë,
(një oqean i tërë njerëzor)
një oqean gjaku derdhen
për këtë ëndër... Ti shtyp tani
atë që e quajtën dikur: Lumturi!

Të tjerë njerëz erdhën dhe pyetën:
çfarë lumturie? Qe tërë jetën
pika e lotit dhe bulz' e djersës
nën mollz' të faqes të mblidhen bashkë
dhe ne t'i fshijmë me dorë të trashë
e të mos mundim dot në pëllëmbën
tonë të dallojmë, djersa ku është
edhe ku loti?

Lumturi tjetër
botës i duhet! Dhe më e drejtë
dhe më njerëzore... Kështu thanë
edhe të parën ata e shtypën.
Përmbi' të ti.
me taka të holla qëndron tani.

Në rrugë të jetës
si mbi asfalt, pa u lodhur, shtrojnë
ëndrat, mendimet e tyre njerëz...
Dhe në mbi 'to, Halidë, tani shkojmë.

III

Tokën shqiptare
 që po sodit, dikur, Qezari
 e pati shkelur. Ndër këto brigje
 ku ti qëndron
 edhe shikon se si po digjen
 thellë horizontet, qëndroi Qezari
 edhe mendoi...

Heshtëte bota —
 mendonte Qezari!

Po tani thuan, thuan, Halidë,
 ushtar i madh a mendoi se një ditë
 as harkëtarë, as ushtëtarë
 s'do vigjëlojnë bregut të detit;
 robët nën pranga s'do hiqen zvarë, —
 po do të piqen nënë rreze dielli
 njerëzit shtritur mbi rërën-ar?
 Ditët që vinin me fytyrë të çuditshme
 s'mundi t'i shohë dot as Qezari?
 Në gji të kohës është i vogël
 dhe ai i madhi?

Dhe asnjë kohë nuk është e frikshme.
 Çdo kohë e urtë është dhe e madhe.
 Heronjtë e vet rritë çdo kohë
 dhe xhuxhmaxhuxhët, sahanlëpirsit e saj, ka ajo.
 Por unë e dua kohën time
 se si vigane ajo u ngrit
 mes e përmes historisë...
 Tani marshon...
 Dhe nënë këmbën e saj gjigande
 shtypen, kërcasin kock' e kokalla

të botës vjetër që po jep shpirt.
Shekujve, brezave që radhë vinë
koha ime u del përpara, —
qesh kur i sheh...
Dhe mban në duart e saj agimin
e botës së ré.

Un' e dua kohën time,
se ti, Halidë, në 'të jeton.
Ti... që tani me gjithësinë
po më bashkon...

NE I THYEM QIEJT E TURBULLT TE SHQIPËRISË

Jam i ngarkuar me dashurinë
e vendit tim dhe në çdo zemër
të botës puntore, si ndër limane
një anij' e madhe,
tani shkarkoj shpres' e gëzim
nga Shqipëria.
Unë jam poet i vendit tim.
Si ré të ngarkuara
përpiqen mendimet që vetëtijnë
e shkrepëtijnë.
Janë mendimet e Shqipërisë që po ju sjell.

II

Shqipëria... në çdo dhjetë hapa,
mbi maja malesh — një kështjellë.
Në breg të detit ullinjt shatorë
ty të mbulojnë. Mënjano degzat ashtu me dore
dhe shih përpjetë qiejt e kaltra.
Ngjyrëzat blu
vallzojnë mbi ty plot shkëlqim.
Dhe, nënë 'to
Shqipëria analfabete, thellë në mendim,
rreh të shkoqisë
librin e turbullt, të ngatërruar të historisë,

III

Popujt mundet të zgjohen dhe mund të flenë;
shpresa dhe ëndra mund të ushqejnë;
popujt Atlase mundet të jenë,
mund të krijojnë vetë Promethenë.

Popujt

janë të thjeshtë dhe të mëdhenj.

Se madhështia e vërtetë
përherë që dhe është e thjeshtë.

Shqipëria

me gishtrinjt e saj të trashë,
të plasaritur, me mëllere ugari,
përmbi ballin e historisë tani troket.

IV

Asaj nate të zezë, pisë,
që i thërrasin: «Lufta e Dytë»,
tiranisë e robërisë
i vumë zjarr... që të kish dritë,
që të shikonte më mirë Shqipëria
edhe të dinte se ku do shkelte
me këmbë të zbathura... Se Shqipëria
sa mori urdhrin
e historisë e nisi udhën.

V

Tani marshon në radhë të para,
si një ushtar krah shokve të vetë.
Shkon Shqipëria ashtu si është;
shihni ndër rrugët që ka Tirana,

nënë mimozat, ndër bulevarde,
përmbi pavazhe,
shkelin njëherësh,
oping' e llastiktë dhe këpuca shik;
era e pranverës
puth dekolletet me atë vrap që prek dimitë...
Ndofta, një çast shumë ekzotik
i historisë është tani vetë Shqipëria.
Por ajo ecën e shkon përpara.

VI

Ecën... e mban e sjell ndër duar
shpatë të mbprehtë, trimërinë e saj,
Mund ta marrin cilët të duan.
Në dorë të patrembur mund ta mbaj
çdo luftëtar që kërkon lirinë.
Shqipëria sjell dashurinë
e pafundme për njerëzinë
edhe për jetën.
Mblidhen në zemrën e Shqipërisë
gjithë gëzimet edhe gjithë dhimbjet
e vegjëlisë sonë proletare.
Dhe ajo vetë rreh si një zemër
në kraharorin e botës së madhe.

VII

Ç'thotë kritiku? Vargu im pak melodik
mbështjell mendimin kryeneç e të egër?
Dëgjo kritik!:
nuk të drejtohem
që të vërtetoj se është e përjetshme
luft' e «kritikëve» dhe e poetëve...

S'erdha në jetë
që emëri im stoli të jetë
në buzët e tua kur mban fjalim.
S'erdha në jetë
që si barbarët që mbajnë nën hundë
copëra hekuri,
unë të mbaj nën hundë e të tundë.
stoli të rëndë, emrin poet.

VIII

Pashë si ecin njerzit mbi tokë:
dikush me buzët e tij të shpejta,
hukit dhe u fryn gishtrijve të ngrohtë
dhe pëshpërit lavditë litani.
Ai e di: mund të falë jeta
kërbaçin e bukën të dyja njësoj —
dhe i pranon të dyja njësoj.
Tjetri, ashtu si kurva e keqe,
kërkon tani që nga buzët e jetës
të vjedhë, për shekuj, lavdinë e vetvetes.

Unë eca me popullin tim.
Kurrë s'qesh vetëm. Në udhëtim,
a ndër ugare, kur ngisnim qetë,
mbuluar në djersë, u ulëm për drekë,
mbi plisa të thatë pecetën shtruam
dhe hëngrëm misërnike me qepë.
Kur pashë varfërinë e popullit tim
zemra më theri e sytë m'u verbuan.
Vargu qënka pak melodik?
He, pra! Tani afërsisht një rimë:

mes zjarrit dhe hekurit Shqipëria u turr,
me zjarr edhe hekur armiqtë i zhdukëm,
që më para bukës të mos dridhemi kurrë,
që më të mos kemi frikë dhe për bukën.

IX

Shpesh herë rri edhe mendoj
mbi vargjet e mia...
Por po të flisnja më me pakë guxim
s'do të ma falte kurrë Shqipëria,
s'do të ma falte populli im.
Prandaj tani në çdo zemër të njerëzisë,
vij e shkarkoj shpresë e gëzim,
duke kënduar: ne i thyem qiejt e turbullt
të Shqipërisë.

U DOLA PËRPARA AGIMEVE....

U dola përpara agimeve të mëdhaja,
kur bota përtypte
hekur... hekur... hekur...

Në kurrizin e globit
marshonin ushtri të çuditshme:
ushtri njerzish, gavetash,
ligjesh, galetash,
ushtri batanijesh
e flamujsh.

Dhe
inkuizitorët modern të lirive të reja
marshonin — ordi, nën helmëta.

Nën helmëta — qelbje mejtimesh.
Nën helmëta — qelbje prej krimesh.

U dola përpara agimeve të mëdhaja,
kur bota me nofulla të veta,
përtypte tragjedinë e saja.

Dhe bënte ftohtë. Ftohtë. Ftohtë.
Unë ecnja me këmbë të z bathura,
mbi mendime të ngrira prej frikës.
Putrat më çaheshin, nëpër ngrica ndjenjash;
të thyera si copra qelqesh.

Dhe bënte ftohtë. Ftohtë. Ftohtë.
Dhe vetëm marrëzia e botës digjesh.
Njerëzit në marrëzinë e tyre ngrohni duart.
Rruzulli shëmbëllente në një buall,
me lekurë të përzhëritur,
që përtypte vetëm hekur... hekur... hekur....

Isha kaq i vogël —
para çmendurisë së madhe të kohës;
isha kaq i paditur, —
para tradhëtisë së mençme të botës.

Unë isha i vogël, kërthi —
para krimeve të thinjura.

Dhe me sy të pafajshëm fëmënor
shikonja në ato ditë luftrash i tmeruar,
si në retinën e syve të shqyer
të shekujve.

Dhe me turmat, që vërshonin si lumi,
rreth prushit të marrëzisë njerëzore,
vajta dhe unë të ngrohja duart.

Dhe më mori gjumi...
Dhe më zuri gjumi...

II

Dikush, me dorën e tij të ashpër,
më shpupuriti flokët
e më ngriti peshë në ajër.
U zgjova me llahtar,
kur ai më tha: mos u frikso... mos u trishto...
S'ke ardhur në jetë
as vonë e as tepër shpejtë —

ke ardhur në kohë.
Dhe me gishtin e tij të madh
më shtypi majën e hundës përpjetë
e qeshi.

Nga e qeshura e tij horizontet gjëmonin —
ishte revolucioni..

Më shkoi dorën e ashpër
nëpër flokët e shpupuritur
dhe përnjëherësh nën kafkë
u përflakën mendime të ndritur.

Dhe pashë:
nëpër gërmadha, mes atij të ftohti;
shpërthenin prapë mendime të bukura.
Me kapotat e leshta mbështilleshin liritë.
Nga rrudhat e ballit të botës,
rinia e jetës lindte
si nga valët e detit një Afërditë.

Unë ecnja zbathur mes atij të ftohti
dhe ndjenja: kurrizin e globit
e përshkonin,
si mornica gëzimi,
uturimat e revolucionit.

Nga e qeshura e tij, si e qeshura e një demoni, ==
kohrat gjëmonin...

Rruzulli përtypte hekur... hekur... hekur...
Nën çizmet me gozhda të SS-it
ëndrat e njerëzve
si copra kallkani thyheshin.

Po njerëzit filluan të pyesin:
pse kështu?
Njerëzit thoshnin: mjaft më kështu!

Dhe bisedonin
me revolucionin.

Dhe unë me lehtësinë
që zgjidh një gllomçe të shamisë,
zgjidha ashtu
kuptimin e madh të historisë.
Unë e kuptova: njerëzit bëjnë historinë,
kur pyesin: pse kështu?
kur thonë: mjaft më kështu!

III

Unë i përkas revolucionit,
Asnjë medalion,
asnjë, distingtiv nuk mbaj në krahor,
veç si medalje të thjeshtë kujtimi
plagën e shokve të rënë.

Rreth qafës
nuk vara kurrë,
as Jesu Krisht e as Gjysëmhenë.
Mbaj hajmali, një copë të flakës,
së revolucionit.

Unë jam i turbullt, si dallgët
e turbullta të revolucionit.

Që kur e kuptova se gjithë bajonetat,
gjithë piramidat,
gjithë ligjet gjakatare,
s'vejnë as sa karficat, me të cilat kopsitim
flokët e vajzave — i përkas komunizmit.

Eci nëpër botë e shtrydh e rrufis,
si limon të verdhë: dashuritë,
mendimet, dëshirat. I shtrydh, i rrufis.
Dhe pastaj,
si limonin e verdhë — i hedh tej.
Vetëm njerit i qëndroj besnik
përgjithnjë e gjer në vdekje — komunizmit!

Unë jam i turbullt.
Dhe botën mund ta hosh të kthjelltë
vetëm mes dallgëve të turbullta të revolucioneve;

Eci në jetë,
jo si provincial i gjerë, që sytë i shqyen
nga dritat e reklameve të neoneve.

Të gjitha dritat e horizonteve,
të gjitha dritat e mendimeve të revolucioneve,
i futa
dhe ndjej vibracionet e gëzuara të tyre
nën këtë këmishë të pastër me lulka.

Dhe nuk i lyp kurkujt as urrejtjen e as
dashurinë;

as mbrojtje e as ndihmë.
Më mjafton që me dorën e tij të ashpër,
flokët m'i shpupuriti revolucioni im.

Unë
U dola përpara agimeve të mëdhaja.
Nëpër muzgjet e tyre eci
mbi eshtra e skelete shekujsh.
Dhe kur lodhem — për t'u çlodhur —
më dëgjoni?,
për t'u çlodhur kryet e turbullt pështes
mbi supe të revolucionit.

REPUBLIKËS

Qielli me ré,
Retë —
vello e zbetë
në fytyr' të hënës.
Nën qiell me hënë tani ëndëroj.
Nën qiell me hënë tani po kujtoj.

Kujtoj Teli Ndinin.
Ishte dhe s'është më.
Një jetë njeriu në një varg pushon,
në një varg pushon femënia jonë.
Ishte dhe s'është më.

Nga toka po marr një grushtë me dhé.
Qëndrojnë këtu ëndrat e Tel Ndinit.
Ëndrat që ushqyem për tër' njerëzimin.
Nga ky grusht me dhé
Teli po na sheh...

S'e zgjova kujtimin
me shkëlqim të tij të ndritë vargu im, —
desha për Tel Ndinin
të gjithë të dinë.

Edhe ai ishte,
por tani s'është' më...

Kjo: «nuk është më» — a s'është' e çuditshme?
Po s'është' e çuditshme
që ka patur ditë,
Republika ime, kur dhe ti nuk ishe?

Unë tani kam frikë
edhe ta mendoj
se ka patur ditë, kur pa ty jetonja.

Qielli me ré.
Retë
vello e zbetë
në fytyr' të hënës, që bën dashuri
me diej e yj.
Ne humbëm Tel Ndinin
dhe të fituam ty.

II

Buka është' e shtrenjtë.
Nuk do ishte keq
këpuca të shitesh edhe më e lirë.
Po kush tha atje:
«Kështu qem dhe dje».

Shqipëria kishte një ka të dregosur.
Ndër qytete shkelte me oping' me gjalmë.
Shqipërin' e mundte një konup i vogël.
Në hakmarrje vriste vetveten e saj.

Shqipëria s'mbillte lule nëpër udhë.
Në qerren e vogël dremiste mbi llucë.
Shkronjat e mërzitshme s'kuptoheshin shumë.
Nën shkres' të fajdesë, gishtin vinte vulë.

Shqipëria kishte sy shumë të përdhimshëm,
ku vdisnin sa lindnin ëndrat grumbull-grumbull;
Shqipëria thurte legjendë për misër,
kur vetë ajo ishte legjendë e turbull.

Shiko Shqipërinë: edhe këmbëzbathur
prapë shkon në shkollë:

Gëzimit të saj dot nuk i beson
fabrikat kur ngrë; ajo bëlbëzon
kur ndër dhëmbë thotë fjalën: «tornitor»;
Shiko Shqipërinë: me durim dëgjon
pa çka që Bet'hovenin dot nuk e kupton.

Buka është e shtrenjtë.
Nuk do ishte keq
këpuca të shitesh edhe më e lirë:
Merr' këtë gotë birra.
Bromp! Ngrije ta pimë.
Sot jemi më mirë.

III

Ty të dashurova për ëndrat e tua.
Për mendimin tënd të kthjelltë, të urtë.
Republika ime! Ne çfarë kërkuam
veç paqë e bukë?

Ne mbjellim ullij
Me ullinjt ngrejme parqe.
Duam çdo njeriu në botë t'i dhurojmë
një degëz ulliri nga vendi i ynë
që të dashurojë
ullijtë e paqën.

Dhe paskemi faj ne,
në qoftë se ëndrat tona njerëzore
i tmerojnë tani armiqtë mbi dhé?

Ty të dashurova sepse je e pastër.
Se s'më urdhërove që të lidh në trarë
dhe të pushkatoj ëndëra të lira;
nuk më urdhërove ndonjë popull tjetër
të shkel e të shtyp.
Unë ushtar-halldup?
Dridhem e tmerohem tani kur mendoj:
po të kishin dhënë një urdhër të tillë,
çdo të kishte ndodhur ahëre atdhe?

Dhe faj kemi ne,
në qoftë se bota jonë kaq e dliër
i tmeron tani armiqtë mbi dhé?

IV

Sa gjëra s'i dinim!
Edhe ku t'i dinim?
Ku ta dinim vallë
se do vinte dita,
kur do të mendonim mbi fytyrën tënde
kështu Republikë.

Ishte ditë Shendreu kur shkova në fshatë,
Në katund gratë
me burrat përleshën:
kryesia bleu dysheqe me lesh,
po ku tunden burrat?!
— Lekët për ditë pune!

Mbi tokë kemi fjetur, mbi tokë do flemë dhe mbi
tokë do vdesim-
Ç'na duhen krevatet me dysheqe lesi?

Aher' kryetari
koburen e nxori edhe urdhëroi:
— Met Guri i pari,
marsh! shtretët t'i marri
me grua të shkojë
dhe t'i shtrojë fëmitë.

Shikova koburen
dhe... të shkela synë
ty, o Republikë.

Ku ta dija unë,
se do vinte një ditë
të ta shkelnja synë
ashtu, Republikë?

V

Do të vinë pas nesh njerëzit me radhë.
Me këmishë të kuqe, me këmishë të bardhë;
pantallon të gjerë, të ngushtë, të hollë
dhe mbi tavolina e nër parqe vonë
për shumë e shumë gjëra do të na gjykojnë. —
Oh! Si do gjykojnë.

Por kryet do ulin para luftës sonë.

VI

Ti që më dëgjon
me cigar në buzë;
që ke veshur sot pantallon të hollë
e të bardhë bluzë. —
Ti je kaq i ri...

Të shikoj tani
dhe ma turbullon zemrën një gëzim.
Ti ndofta s'e di
sa të dua ty, sa dua rininë.

Shikoj qiellin lart.
Yjet që digjen edhe xixëllinjë
si ëndra rinie.

Ai qiell i kaltër
më kujtoi rininë...

Të dua ashtu, kur shkon i shkujdesur
duke kënduar këngë ndër buzët e holla
e me sy të qeshur;
të dua ashtu kaq të padurueshëm
se po kalon koha,
se ora kalon
dhe të pret tani shoqeza e ngrohtë
nën shelg që vajton.

Dhe un' jam i ri,
e me ty do vi
sonte nën shegulkë.
Vashën bashkë me ty dua që ta puth
në cepin e buzës.

Dhe un' jam i ri
edhe ta dish ti:
si fëmi trishtohem kur në botën tonë
ka qoftë dhe një vajzë që s'më dashuron.

Por një çast më prit.
Pritmë t'i këndoj vargjet Republikës.
Se ja Republika e vogël, e pakë,
veshur me shajakë,
mbi supet e njomë
po i mban gjithë ëndrat e shekullit tonë.

PASQYRA E LËNDËS
NETË NËN ARMIKUN

	Faqe
Coprifuoco	4
Robërit	5
Drashovica	6

LIRIKA QYTETARE

Mbrëmë i kisha miq	12
Vargje	13
Ku nisi fëminia jonë	14
Brezave që vinë	16
Lirisë	18
Si erdhi tek ne shekulli XX	19
Kubës	20
Erdhën poetët hamenj	21
Pse erdha në jetë	22
8 vargje	23

PESSAZH

Në llogore	24
Ditë vjeshte	25
Mbrëmje	26

LIRIKA DASHURISË

Si të harrova ty	27
Më mori malli	28
Duke të pritur ty	29
Kemi shumë kaltërsira	30

	Faqe
Edhe sonte	31
Ti do vish	32
Në vetmi	33
Mos prit	34
Akuarel	35
Në park	36
Miliona dashuri	37
Dy sy nën ombrellë	38
I hodha sytë nga lindja	40
Vargje për Halidën	43
Ne i thyem qiejt e turbullt të Shqipërisë	49
U dola përpara agimeve	54
Republikës	59